

DOMSTOLENS DOM  
av den 22 mars 1983\*

I mål 34/82

har Hoge Raad der Nederlanden till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 3 i protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i det kassationsmål som pågår vid den nationella domstolen mellan

**Martin Peters Bauunternehmung GmbH**, ett tyskt bolag med begränsad ansvarighet, med säte i Aachen, Förbundsrepubliken Tyskland,

och

**Zuid Nederlandse Aannemers Vereniging**, en nederländsk förening som är juridisk person, med säte i Maastricht och förvaltningskontor i Heeze, Noord-Brabant, Nederländerna.

Begäran avser tolkningen av artikel 5.1 i ovannämnda konvention.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden J. Mertens de Wilmars, avdelningsordförandena A. O'Keeffe och U. Everling samt domarna G. Bosco, T. Koopmans, K. Bahlmann och Y. Galmot,

generaladvokat: G. F. Mancini,  
justitiesekreterare: P. Heim,

meddelar följande

\* Rättegångsspråk: nederländska.

## dom

## DOMSKÅL

- 1 Genom dom av den 15 januari 1982, som inkom till domstolen den 21 januari 1982, har Hoge Raad der Nederlanden (Nederländernas högsta domstol) i enlighet med protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (nedan kallad konventionen), ställt två frågor om tolkningen av artikel 5.1 i konventionen.
- 2 Dessa frågor har uppkommit inom ramen för ett mål mellan Zuid Nederlandse Vereniging (nedan kallad ZNAV), som är en nederländsk förening med säte i Maastricht och förvaltningskontor i Heeze, Noord-Brabant, och en av föreningens medlemmar, det tyska bolaget Martin Peters Bauunternehmung GmbH (nedan kallat Peters) med säte i Aachen, Förbundsrepubliken Tyskland. Det målet gäller betalning av penningbelopp som Peters påförts med tillämpning av en intern bestämmelse som utfärdats av föreningens organ och som är bindande för föreningens medlemmar.
- 3 Arrondissementsrechtbank, 's-Hertogenbosch, vid vilken domstol ZNAV väckte talan, godtog inte en invändning av Peters om att den domstolen var obehörig. Den grundade sin behörighet på den omständigheten att tvisten enligt dess uppfattning hade avtalsmässig grund och att Arrondissementsrechtbank därför var behörig enligt artikel 5.1 i konventionen, som föreskriver att talan mot den - i detta fall Peters - som har hemvist i en konventionsstat kan väckas i en annan konventionsstat, om talan avser avtal, vid domstolen i den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller skall uppfyllas.
- 4 Peters överklagade till Gerechtshof, 's-Hertogenbosch, som fastställde avgörandet i första instans på den grunden att Peters förpliktelse att betala det av ZNAV fordrade beloppet måste betraktas som en avtalsförpliktelse i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen.
- 5 Peters överklagade genom kassationstalan till Hoge Raad der Nederlanden och gjorde därvid gällande att Gerechtshof, 's-Hertogenbosch, hade felbedömt den rättsliga karaktären hos förhållandet mellan Peters och ZNAV.

6 Hoge Raad har beslutat att före sitt avgörande i sak ställa följande två frågor till EG-domstolen om tolkningen av Brysselkonventionen:

- ”1. Är artikel 5.1 i konventionen tillämplig på krav som en förening, som är en privaträttslig juridisk person, gör gällande mot en av sina medlemmar med anledning av förpliktelser att betala ett penningbelopp som har sin grund i det mellan parterna bestående medlemskapsförhållandet, om detta förhållande har uppkommit genom att svaranden inträtt som medlem i denna förening genom en rättshandling med detta syfte?
2. Gör det någon skillnad om de ifrågavarande förpliktelserna följer omedelbart av inträdet i föreningen eller av detta jämte ett eller flera beslut av föreningsorganen?”

### 1. Den första frågan

7 Artikel 5 i konventionen innehåller, med avvikelse från den allmänna behörighetsregeln i artikel 2 första stycket i konventionen, särskilda behörighetsregler som käranden kan välja mellan.

8 I artikel 5.1 i konventionen föreskrivs att ”talan mot den som har hemvist i en konventionsstat kan väckas i en annan konventionsstat: 1. om talan avser avtal, vid domstolen i den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller skall uppfyllas; ...”

9 Begreppet ”talan avser avtal” används därmed som ett kriterium för att avgränsa räckvidden hos en av de särskilda behörighetsregler som står till kärandens förfogande. Med hänsyn till konventionens syften och allmänna systematik är det – för att så långt som möjligt säkerställa likställdhet och enhetlighet i fråga om rättigheter och skyldigheter till följd av konventionen för konventionsstaterna och berörda personer – viktigt att detta begrepp inte tolkas som endast en hänvisning till nationell rätt i den ena eller andra av de berörda staterna.

10 Därför skall begreppet ”talan avser avtal” – såsom domstolen för övrigt på liknande grunder funnit beträffande uttrycket ”verksamheten vid en filial, agentur eller liknande” i artikel 5.5 i konventionen (dom av den 22.11.1978 i målet 33/78 Somafer mot Saar-Ferngas AG, Rec. 1978, s. 2183) – be-

traktas som ett autonomt begrepp som vid tillämpningen av konventionen måste tolkas med hänsyn framför allt till konventionens system och syften, för att säkerställa att konventionen får full verkan.

- 11 Det skall i detta hänseende anmärkas att artikel 5 just med hänsyn till den i vissa klart angivna fall föreliggande särskilt nära anknytningen mellan en tvist och den för tvistens avgörande behöriga domstolen, till förmån för en effektiv processledning föreskriver särskilda behörighetsregler som käranden kan välja mellan.
- 12 När i detta sammanhang artikel 5.1 i konventionen förklarar domstolen i den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller skall uppfyllas behörig, uttrycker detta en strävan att - på grund av de nära förbindelser som ett avtal skapar mellan avtalsparterna - samtliga de problem som kan uppkomma i samband med uppfyllelse av en avtalsförpliktelse skall kunna läggas fram vid en och samma domstol, nämligen domstolen i den ort där den förpliktelse som talan avser har uppfyllts eller skall uppfyllas.
- 13 Det framgår i detta avseende att inträdet i en förening mellan föreningsmedlemmarna skapar nära förbindelser av samma karaktär som de som uppstår mellan avtalsparter. Det är därför befogat att när det gäller tillämpningen av artikel 5.1 i konventionen betrakta de förpliktelser som den nationella domstolen har hänvisat till som avtalsförpliktelser.
- 14 Eftersom enligt de nationella rättsordningarna den ort där föreningen har sitt säte i allmänhet också är uppfyllelseort för de förpliktelser som följer av medlemskapet, har tillämpningen av artikel 5.1 i konventionen dessutom praktiska fördelar: Domstolen i den ort där föreningen har sitt säte har nämligen i regel de bästa förutsättningarna att sätta sig in i föreningens stadga samt i övriga föreningsbestämmelser och föreningsbeslut liksom i omständigheterna i samband med tvistens uppkomst.
- 15 Under dessa förhållanden skall den första frågan besvaras på följande sätt. Förpliktelser att betala ett penningbelopp som har sin grund i det mellan en förening och dess medlemmar bestående medlemskapsförhållandet skall anses omfattade av begreppet "talan avser avtal" i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen.

## 2. Den andra frågan

- 16 Den nationella domstolen har anmodat EG-domstolen att klargöra om det, när det gäller att bestämma huruvida en medlems förpliktelse gentemot en förening omfattas av begreppet "talan avser avtal", gör någon skillnad om den ifrågavarande förpliktelsen följer omedelbart av inträdet i föreningen eller av detta jämte ett beslut av ett föreningsorgan.
- 17 Till detta skall anmärkas att ett läge där olika domstolar är behöriga att avgöra likartade tvister inte är ägnat att främja rättssäkerheten och ett effektivt rättsskydd inom gemenskapens hela territorium. Konventionens bestämmelser skall därför tolkas på så sätt att den domstol vid vilken talan väckts inte föranleds att förklara sig behörig i fråga om vissa yrkanden men inte i fråga om andra, trots att det föreligger ett nära samband mellan yrkandena. Hänsynen till konventionens syften och anda kräver dessutom att artikel 5 tolkas på så sätt att den nationella domstolen kan ta ställning till frågan om sin behörighet utan att behöva gå in på en sakprövning.
- 18 På dessa grunder måste svaret bli att det för tillämpningen av artikel 5.1 i konventionen på en tvist angående en förpliktelse som den nu ifrågavarande, saknar betydelse om denna förpliktelse följer omedelbart av inträdet i föreningen eller av detta jämte ett beslut av ett föreningsorgan.

### Rättegångskostnader

- 19 De kostnader som har förorsakats Europeiska gemenskapernas kommission, den italienska regeringen och Förbundsrepubliken Tysklands regering, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

- angående den fråga som genom dom av den 15 januari 1982 förts vidare av Hoge Raad der Nederlanden - följande dom:

- 1) **Förpliktelser att betala ett penningbelopp som har sin grund i det mellan en förening och dess medlemmar bestående medlemskapsförhållandet omfattas av begreppet "talan avser avtal" i den mening som avses i artikel 5.1 i konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område.**
- 2) **Det saknar därvid betydelse om de ifrågavarande förpliktelserna följer omedelbart av inträdet i föreningen eller av detta jämte ett eller flera beslut av föreningsorganen.**

Mertens de Wilmars

O'Keefe

Everling

Bosco

Koopmans

Bahlmann

Galmot

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 22 mars 1983.

P. Heim  
Justitiesekreterare

J. Mertens de Wilmars  
Ordförande